

FINN HANGTAN

A kurzus kódja:	BTFN121BA
A kurzus hallgatói:	finn specializáció (BA), I. évfolyam
A kurzus jellege:	kötelező
A kurzus formája:	előadás, 2 óra
A kurzus kreditértéke:	3 kredit
Az értékelés módja:	írásbeli vizsga
A tanár neve:	Maticsák Sándor

*

AZ ELŐADÁS TEMATIKÁJA

1. A finn nyelv főbb fonetikai jellegzetességei

- 1.1. A finn artikulációs bázis sajátosságai
- 1.2. Magánhangzók és mássalhangzók aránya a finnben

2. A finn magánhangzórendszer

- 2.1. A finn magánhangzók jellemzői
 - 2.1.1. A nyelv vízszintes mozgása
 - 2.1.2. A nyelv függőleges mozgása
 - 2.1.3. Az ajakműködés
 - 2.1.4. A hosszúság
- 2.2. A finn magánhangzórendszer
- 2.3. A finn és a magyar magánhangzórendszer összevetése
- 2.4. Diftongusok
- 2.5. A magánhangzók oppozíciói
 - 2.5.1. Kvantitás szerinti oppozíció
 - 2.5.2. Palatoveláris oppozíció
 - 2.5.3. A magánhangzó teljes illeszkedése
- 2.6. A magánhangzók hanggyakorisági vizsgálatai

3. A finn mássalhangzórendszer

- 3.1. A finn mássalhangzók jellemzői:
 - 3.1.1. A képzés módja
 - 3.1.2. A képzés helye
 - 3.1.3. Zöngéesség
 - 3.1.4. Hosszúság
- 3.2. A finn mássalhangzórendszer
- 3.3. A finn és a magyar mássalhangzórendszer összevetése
- 3.4. A zárhangok jellemzése
- 3.5. A réshangok jellemzése
- 3.6. A nazálisok jellemzése
- 3.7. Az affrikáták hiánya
- 3.8. A laterális és a tremuláns jellemzése
- 3.9. A gégezárhang
- 3.10. A zöngéesség szerinti oppozíció a finnben és a magyarban

4. A finn fokváltakozás

- 4.1. A fokváltakozás jelensége
- 4.2. Mennyiségi fokváltakozás
- 4.3. Minőségi fokváltakozás
- 4.4. Asszimilációs fokváltakozás
- 4.5. Egyéb esetek
- 4.6. A fordított fokváltakozás

5. A finn szószerkezet

- 5.1. A szóeleji mássalhangzó-torlódás a finnben és a magyarban
- 5.2. A szóvégi mássalhangzók
- 5.3. Mássalhangzók szóközépi helyzetben
- 5.4. Az alapnyelvi CVCV szerkezet fejlődése a finnben és a magyarban

6. Az artikulációs szervek

- 6.1. A beszélszervek megnevezése a finnben, a magyarban és a latinban
- 6.2. A beszélszervek működése

7. A finn helyesírás

- 7.1. A helyesírás általános kérdései, írásrendszerek
- 7.2. A magyar helyesírás alapelvei
- 7.3. A finn helyesírás alapelvei
- 7.4. Az írás és a kiejtés közti különbségek: asszimilációk, gégezárhang

8. A hangsúly

- 8.1. A hangsúly szerepe a nyelvekben
- 8.2. A finn szóhangsúly
- 8.3. A finn mondathangsúly

9. Intonáció

- 9.1. Az intonáció szerepe az izoláló nyelvekben
- 9.2. A finn szóintonáció
- 9.3. A finn mondatintonáció

VIZSGATÉTELEK

- Magánhangzók és mássalhangzók aránya a finnben
- A finn magánhangzók jellemzői
- A finn magánhangzók rendszere
- A finn és a magyar magánhangzórendszer összevetése
- Az *a*, *ä*, *e* hangok a finnben és a magyarban
- A finn diftongusok
- A kvantitás szerinti magánhangzó-oppozíció
- A palatoveláris oppozíció
- A magánhangzó teljes illeszkedése
- A finn mássalhangzók jellemzői:
- A finn mássalhangzórendszer
- A finn és a magyar mássalhangzórendszer összevetése
- A zárhangok jellemzése
- Zárhangok az idegen szavakban
- A réshangok jellemzése
- A nazálisok jellemzése
- A palatoveláris nazális
- A laterális és a tremuláns jellemzése
- A gégezárhang
- Miért nincsenek a finnben affrikáták?
- A zöngéesség szerinti oppozíció a finnben és a magyarban
- A fokváltkozás definiálása
- A fokváltkozás csoportjai
- A fordított fokváltkozás
- A szóeleji mássalhangzó-torlódás a finnben és a magyarban
- A szóvégi mássalhangzók státusa a finnben
- Mássalhangzók szóközépi helyzetben a finnben és a magyarban
- Miért és hogyan változott meg az alapnyelvi CVCV szerkezet a finnben?
- A beszélszervek megnevezése a finnben, a magyarban és a latinban
- A finn helyesírás alapelvei
- A gégezárhang és a helyesírás
- A finn szóhangsúly
- A finn szóintonáció
- A finn mondatintonáció

Irodalom

- Csepregi Márta: A finn mint rokonnyelv. Bp., 1985. 49–52. *oldal*
- Karanko, Outi–Keresztes László–Kniiivilä, Irmeli: Finn nyelvkönyv 1. Kezdőknek és középhaladóknak. Bp., 1996. 12–22. *oldal*
- Karanko-Pap, Outi–Vilkuna, Maria–Keresztes László: Finn nyelvkönyv. Bp., 1980. 5–16. *oldal*
- Maticsák Sándor–Anna Tarvainen. Finn nyelvkönyv. Debrecen, 2010. 9–10, 22–24. *oldal*
- Papp István: A finn nyelv alapelemei. Bp., 1967. 11–13, 17–20, 27–29. *oldal*

*

- Karlsson, Fred: Suomen peruskieloppi. Helsinki, 1982.
- Lieko, Anneli: Suomen kielen fonetiikkaa ja fonologiaa ulkomaalaisille. Helsinki, 1992.
- White, Leila: Suomen kielioppi ulkomaalaisille. Helsinki, 1993.